

Motion till riksdagen 2006/07:Ub288

av **Helena Bouveng (m)**

Fristående lärarutbildning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fristående lärarutbildningar.

Motivering

Läraren är elevernas viktigaste resurs. Ingen annan faktor är så viktig för skolans kvalitet som en kompetent lärarkår. Lärarna har ett stort ansvar för våra barns utveckling till fria, ansvarsfulla och kunniga individer. Kombinationen av goda teoretiska och pedagogiska kunskaper, tillsammans med ansvaret för barn och ungdomars intellektuella mognad, gör lärarrollen unik. För att locka fler till läraryrket måste attraktionskraften i läraryrket höjas genom fler karriärvägar till exempel lektorat och en mer attraktiv arbetsmiljö. Samtidigt måste också lärarutbildningen förbättras.

Idag är det de statliga lärarhögskolorna som ansvarar för utbildning och examination av lärare. Men inte minst lärarstudenterna själva har starka invändningar över kvaliteten på deras utbildning. Enligt en undersökning som Lärarnas Riksförbund lät genomföra i november 2004 ansåg 25 % av de lärarstudenter som ska undervisa i grundskolans tidigare år att de saknar utbildning för att lära eleverna läsa, skriva och räkna. 24 % av studenterna ansåg sig sakna utbildning om ledarskap och 48 % saknade utbildning om konflikthantering.

Under höstterminen 2005 genomförde även Lärarhögskolan i Stockholm en kvalitetsutvärdering ur ett studentperspektiv. Studentspegel 2005. Den visar bland annat att lärarstudenterna hade förväntat sig högre krav och att utbildningen skulle vara mer yrkesrelevant. Sju av tio studenter ansåg att konflikthantering dittills hade förekommit sällan eller aldrig i utbildningen. Tre av fyra studenter hade samma upplevelse av att utbildning i betygssättning och bedömning sällan eller aldrig erbjöds. Detta trots att detta är explicit

Fel! Okänt namn på

uttalade nationella examensmål för lärarutbildningen. Vidare framfördes kritik mot lärarhögskolans examinationsformer; 60 procent av studenterna har inte haft någon enda salstenta.

Utöver kritiken från studenterna visade även Högskoleverket (HSV) i sin utvärdering, som publicerades på våren 2005, på flera allvarliga brister i den statliga lärarutbildningen. Bland de alarmerande resultaten fanns konstaterandet att undervisningen i viktiga områden som t.ex. läs- och skrivutveckling, prov och kunskapsbedömning var närmast obefintlig på vissa av de utvärderade lärosätena. Samtidigt uppfattades kravnivån ofta vara låg, framför allt inom det allmänna utbildningsområdet. Ett resultat i en av utvärderingens särskilda studier visade till exempel att studenter vid två tredjedelar av lärosätena ägnar mindre än 30 timmar per vecka åt studier samt i att examinationen i många fall är så utformad att den ger möjlighet att "glida igenom". Studenterna uppgav t.ex. att man inte behöver köpa särskilt många böcker och att det kan räcka med att läsa baksidestexten för att bli godkänd. Det gick också bra att arbeta parallellt med studierna.

Sammanfattningsvis efterlyste därför HSV ett flertal åtgärder för att lärarutbildningen skall svara mot skolans behov och uppfylla de kvalitetskrav som måste ställas på den högre utbildningen.

Sverige behöver välutbildade och kompetenta lärare, lärare som kan lära små barn läsa, lärare som kan bedöma elevernas kunskaper, lärare som kan hantera konflikter, lärare som är moderna och använder IT i undervisningen, lärare som tar på sig ledartröjan i klassrummen och motiverar eleverna att plugga.

En viktig åtgärd för att förbättra lärarnas utbildning är att tillåta att dagens statliga lärarutbildningar utsätts för konkurrens så att blivande lärare kan välja mellan olika utbildningsanordnare. Nya lärarutbildningar skulle till exempel med fördel kunna vara stiftelsehögskolor där intresserade kommuner, friskolor och andra privata utbildningsanordnare gemensamt gå in som grundare för att i ett nära samarbete med närliggande universitet erbjuda möjligheter till ämnesmässigt djup hos studenterna.

Jag vill se en framväxt av fristående lärarutbildningar under statlig kvalitetskontroll. Jag föreslår därför att Högskoleverket ges befogenhet att godkänna alternativa, fristående lärarutbildningar som uppfyller kvalitetskraven. Godkända utbildningar skall stå under statlig tillsyn och omfattas av statlig finansiering. Initiativ bör också tas för att omvandla en eller flera lärarutbildningar till fristående lärarhögskolor. Det kommer att bidra positivt till kvaliteten i utbildningen genom att stimulera mångfalden och nytänkandet samt genom att stärka konkurrensen mellan lärosätena. Dessutom bör regeringen överväga att flytta examinationsrätten från lärarhögskolorna till en fristående statlig myndighet för att på så sätt öka förändringstrycket och medverka till en nödvändig utveckling av lärarutbildningarna.

Stockholm den 26 oktober 2006

Helena Bouveng (m)